

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

МАТЕРІАЛИ

XII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 17–18 листопада 2022 року)

Полтава
2022

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)**

ЕКОНОМІКА СЬОГОДНІ: ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ

**МАТЕРІАЛИ
XII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

За загальною редакцією д. е. н., професора М. Є. Рогози,
Г. В. Карнаухової

(м. Полтава, 17–18 листопада 2022 року)

**Полтава
ПУЕТ
2022**

УДК 330.4:338.24"21"(063) *Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» заборонено*
E45

Організаційний комітет

О. О. Нестуля, голова, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ), лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, заслужений працівник освіти України.

Заступники голови організаційного комітету:

М. Є. Рогоза, д. е. н., професор, академік Академії економічних наук України, академік Міжнародної академії біоенергетологій, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ, заслужений діяч науки і техніки України;

Н. С. Педченко, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ.

Члени організаційного комітету:

А. С. Ткаченко, к. т. н., доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ;
В. І. Перебийніс, д. е. н., професор, професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Ж. А. Кононенко, к. е. н., доцент, заступник завідувача кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Г. В. Карнаухова, ст. викладач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

В. В. Стеценко, к. е. н., доцент, доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Л. М. Діденко, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ;

М. М. Іващенко, директор навчально-наукового інформаційного центру ПУЕТ.

Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 17–18 листопада 2022 року) / за заг. ред. М. Є. Рогози, Г. В. Карнаухової. – Полтава : ПУЕТ, 2022. – 236 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр. та англ. мовами.

ISBN 978-966-184-434-5

У матеріалах конференції розглядаються питання моделювання, прогнозування, управління соціально-економічними системами; цифрові трансформації в економіці, державному управлінні та місцевому самоврядуванні; інтелектуальний аналіз даних і знань; механізми прийняття управлінських рішень; проблеми розвитку громад і територій; модернізації і розвитку кооперації; перспективи електронної освіти, удосконалення освітніх програм з економічної кібернетики, інформаційних технологій і цифрової економіки.

УДК 330.4:338.24"21"(063)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2022

ISBN 978-966-184-434-5

ЗМІСТ

Вітання учасників і гостей XII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління»	13

СЕКЦІЯ 1. УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ СИСТЕМАМИ, ПРОЦЕСАМИ ТА ЇХ МОДЕЛЮВАННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ, СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК

<i>Inna Balahurovska, Aleksandra Kuzior.</i> STAFF LOYALTY AS AN INDICATOR OF EFFICIENT MANAGEMENT IN THE ORGANIZATION	18
<i>M. Sira</i> POSSIBILITIES OF ORGANISATION TO RESHAPE BUSINESS STRATEGY WITH ARTIFICIAL INTELLIGENCE ADOPTION	22
<i>A. B. Адаменко, Ж. А. Кононенко</i> ЗНАЧЕННЯ ВВП В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	25
<i>М. Є. Рогоза, Я. В. Вістовіченко</i> ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРИТИЧНИМИ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ЕКОНОМІЧНОГО ОБ'ЄКТА.....	26
<i>В. А. Власенко, Є. О. Корчан</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ТА СОЦІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА	29
<i>В. А. Власенко, І. Б. Івахно</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ЕФЕКТИВНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.....	33

В. М. Кокоша, Л. А. Вовк ЗОВНІШНІ РИНКИ – НОВИЙ ФОРМАТ ПІДПРИЄМНИЦТВА	37
А. Ф. Дасів, О. А. Руссіян АВТОМАТИЗОВАНА СТАТИСТИЧНА БАЗА ДАНИХ ПРО ПРОМИСЛОВІСТЬ: СКЛАД, СТРУКТУРА, ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ І ТЕХНОЛОГІЯ НАПОВНЕННЯ	42
Ю. М. Дуб, Н. П. Левковець ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ	45
О. О. Ільєнков, І. Г. Миколенко СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ	48
Ж. А. Кононенко, О. Є. Білодід ДІАГНОСТИКА ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	52
М. О. Кужелєв ОСОБЛИВОСТІ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ФІНАНСОВИЙ АСПЕКТ	54
Ю. І. Лобаченко КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ	57
В. І. Ляшенко, Г. Ф. Толмачова ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ КЛАСТЕРІВ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	59
І. Г. Миколенко, Ж. А. Кононенко, Б. А. Пазій УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ПІДПРИЄМСТВА	63
Н. Назаров, Ж. Кононенко, В. Р. Мочалін МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В ЕКОНОМІЦІ	66
А. Д. Огородніков, І. Г. Миколенко СТРАТЕГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА	69

<i>В. В. Рагуліна, Н. О. Хижнякова</i> АНАЛІЗ РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ	72
<i>М. Є. Рогоза, А. І. Євтух</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ОБ'ЄКТОМ НА ОСНОВІ РОЗВИТКУ НАУКОВО – ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	75
<i>М. Є. Рогоза, С. В. Кузуб</i> ПРОЕКТНИЙ ПІДХІД ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗМІН	79
<i>В. Є. Симченко, Ю. М. Кравченко</i> УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ В ПІДПРИЄМСТВІ	82
<i>Є. І. Ходаківський</i> ІНСАЙТИ ПОДОЛАННЯ СУСПІЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ	85
<i>Н. В. Швець</i> ВИКОРИСТАННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДЛЯ ПОВОЄННОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	90
<i>М. С. Шевченко, І. Г. Миколенко</i> МІСЦЕ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ.....	93
<i>О. Яріш, П. Карачковська</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ЛАНДШАФТУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	96
<i>І. Г. Миколенко, Ж. А. Кононенко, Д. В. Чижиченко</i> ФАКТОРИ КРИЗОВИХ ЯВИЩ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	99
<i>С. М. Цвілий</i> ЕЛЕКТРОННА МОДЕЛЬ ТУРИСТИЧНОЇ КОМПАНІЇ В КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ	102

**СЕКЦІЯ 2. ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ
В ЕКОНОМІЦІ, ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ
ТА МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ**

Aleksandra Kuzior

COGNITIVE TECHNOLOGIES AND
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE
EVERYDAY LIFE AND EDUCATION 106

I. Marszałek-Kotzur

DIGITAL TRANSFORMATIONS AND
DIGITAL AND SOCIAL EXCLUSION 108

О. Ю. Арасланова, Н. В. Попик

ПРОБЛЕМИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ
БІЗНЕСУ ТА МОЖЛИВІ ПЕРСПЕКТИВИ 111

Н. В. Борзова

ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМ
КЕРУВАННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ 114

Ж. А. Кононенко, Г. В. Карнаухова, Я. Ю. Задорожна

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ГОТЕЛЬНОМУ БІЗНЕСІ 117

Т. Ю. Коритко

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ
В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ 119

О. Любимов, Ж. Кононенко

ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ТАБЛИЧНОГО
ПРОЦЕСОРА EXCEL У ВЕДЕНІ БІЗНЕСУ 123

Е. О. Наумов, Ж. А. Кононенко

РОЗВИТОК КРИПТОВАЛЮТ 127

О. І. Кошева, Г. В. Карнаухова

ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ,
ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ ТА МІСЦЕВОМУ
САМОВРЯДУВАННІ 130

В. В. Тесленко, Ж. А. Кононенко

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У
СФЕРІ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ 133

Т. А. Федчик
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ..... 136

А. Черненко, Ж. Кононенко
ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ КОШТІВ 139

О. А. Чорна
ЦИФРОВІЗАЦІЯ В КРАЇНАХ ЄС ТА
СВІТУ: ВИСНОВКИ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ 141

Л. Л. Шамілева, О. О. Хандій
ОЦІНКА РІВНЯ ЗБАЛАНСОВАНOSTI
СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВОГО РОЗВИТКУ 145

**СЕКЦІЯ 3. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ АНАЛІЗ
ДАНИХ ТА ЗНАНЬ (DATA MINING), МЕХАНІЗМИ
І СИСТЕМИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ
РІШЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ**

А. А. Кравченко
ІДЕЇ УПАКОВКИ ДЛЯ КОСМЕТИКИ ТА ПАРФУМЕРІЇ..... 148

В. М. Пилипенко
МЕТОДОЛОГІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО
АНАЛІЗУ ДАНИХ 150

Ж. А. Кононенко, Ю. І. Салун
ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ОСВІТІ..... 152

**СЕКЦІЯ 4. СТРАТЕГУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ
ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ, ГАЛУЗЕЙ, СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Я. Ф. Валявський
ОПТИМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ЯК ФАКТОР
СТАЛОГО РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ... 156

І. С. Галета
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 159

<i>В. І. Гнедiч</i> ПРОДОВОЛЬЧИЙ РИТЕЙЛ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ЙОГО РОЛЬ В ЗАДОВОЛЕННІ СПОЖИВЧОГО ПОПИТУ	163
<i>Є. Ю. Гук, Ж. А. Кононенко</i> ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
<i>Н. М. Кириченко</i> МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	169
<i>Ж. А. Кононенко, І. М. Білодід</i> ДИВЕРСИФІКАЦІЯ – ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	173
<i>А. С. Кучеренко</i> ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІД ЧАС РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ	175
<i>О. В. Лозова, О. М. Гаркавенко</i> Ефективний менеджмент закладу охорони здоров'я	179
<i>Г. О. Максименко</i> ФОРМУВАННЯ ТОВАРНОГО ПОРТФЕЛЯ	181
<i>В. О. Назаренко, І. Г. Миколенко</i> РИЗИКИ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	183
<i>А. В. Нечипоренко</i> ЗЛИТТЯ І ПОГЛИНАННЯ КОМПАНІЙ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	186
<i>А. А. Пазій, Ж. А. Кононенко, С. С. Гришко</i> СПОСОБИ ОНОВЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО- ТЕХНІЧНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	186
<i>М. О. Солдак, О. Р. Васильченко, І. А. Кузнецова</i> ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИКИ СМАРТ-СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ СТАРОПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ.....	192

<i>В. І. Перебийніс, Д. І. Безрук, Є. А. Шевченко</i> ІНФРАСТРУКТУРА ТОВАРНОГО РИНКУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН.....	199
<i>В. І. Перебийніс, Н. М. Вітрук</i> ТОРГОВЕЛЬНО-ПОСЕРЕДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В СИСТЕМІ ТОВАРНОГО РИНКУ	202
<i>Ю. М. Харазішвілі, М. Є. Рогоза, В. І. Ляшенко</i> СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОРІВНЯННЯ ІНТЕГРАЛЬНИХ ІНДЕКСІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	206
<i>М. Є. Рогоза, О. А. Степаненко</i> ПРОЕКТНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИКИ ІННОВАЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ	210
<i>В. І. Перебийніс, К. О. Бабенко</i> ФОРМУВАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРОГРАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	214

СЕКЦІЯ 5. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ І РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ

<i>І. І. Телятник, Ж. А. Кононенко</i> СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ КООПЕРАЦІЇ	220

СЕКЦІЯ 6. ПЕРСПЕКТИВИ ЕЛЕКТРОННОЇ ОСВІТИ, УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІКИ, ЕКОНОМІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ, АНАЛІТИКИ, КОМП'ЮТЕРНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

<i>К. Postrzednik-Lotko</i> THE ROLE OF COGNITIVE TECHNOLOGIES IN THE GLOBALIZATION OF HIGHER EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT	223

<i>Katarzyna Postrzednik-Lotko</i> THE ROLE OF COGNITIVE TECHNOLOGIES IN GLOBALIZATION OF HIGHER EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT	226
<i>V. L. Ishchenko, S. O. Horbuniova</i> DISTANCE COURSE IN BUSINESS ENGLISH FOR TRAINING OF SPECIALISTS IN ECONOMICS, ECONOMIC CYBERNETICS, ANALYTICS, COMPUTER INFORMATION TECHNOLOGIES AND DIGITAL ECONOMY	229
<i>V. L. Ishchenko, S. O. Horbuniova</i> USE OF AUTHENTIC MATERIALS FOR THE DEVELOPMENT OF SPEAKING COMPETENCE OF SPECIALISTS IN ECONOMICS, ECONOMIC CYBERNETICS, ANALYTICS, COMPUTER INFORMATION TECHNOLOGIES AND DIGITAL ECONOMY	232

В. В. Рагуліна, магістрант;

Н. О. Хижнякова, к. е. н., доцент – науковий керівник
Рівненський державний гуманітарний університет

АНАЛІЗ РИНКУ ПЛАТІЖНИХ КАРТОК В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ

Основним і головним регулятором банків і банківської діяльності виступає Національний банк України. Саме до цієї інституції банки зобов'язані подавати ряд звітностей, які формують статистичну базу діяльності банківського сектору загалом. Зокрема сюди і входять дані щодо ринку платіжних карток та операцій з ними.

На сучасному етапі ринок операцій банків з платіжними картками є одним із сегментів банківського ринку, які показують високу динаміку, яка при умовах підвищення якості послуг та зниження тарифів на обслуговування, має хороший потенціал подальшого розвитку, не тільки в масштабі країни, але у світовому масштабі. Однією із причин такого стану є високий рівень конкуренції, яка спонукає учасників ринку постійно впроваджувати нові, якісні банківські продукти, трансформувати та модернізувати їх.

Незважаючи на карантинні та обмежувальні заходи, запроваджені у квітні 2020 року, які дещо пригальмували розвиток ринку платіжних карток, протягом 2020 року продовжував збільшуватися обсяг операцій з використанням платіжних карток. Так, кількість операцій досягла 5 млрд 997,1 млн шт., що на 18,6 % більше, ніж у 2019 році, а їх сума – 3 трлн 957,3 млрд грн (збільшення на 10,6 % порівняно з попереднім періодом). Сумарна кількість операцій з використанням дебетових карток у 2020 році досягла 5 млрд 997,1 млн грн, а їх загальна сума становила 3 трлн 957,3 млрд грн. Якщо порівнювати з 2019 роком, то загальна кількість цих операцій зросла на 18,6 %, а їх загальна сума – на 10,6 %. В той же час безготівкові операції з платіжними картами мають все більший попит серед українців. Як результат, майже 87 % від усіх транзакцій реалізуються платіжними картками. Сума безготівкових операцій з картками

налічувала 55,8 % від загальної суми операцій (у 2019 році цей показник був 50,3 %). П'ять років тому ці показники були набагато нижчими і становили 70 % та 35 % відповідно [2].

Одним із ключових показників банківського ринку платіжних карток є кількість безготівкових операцій, які здійсненні з їх використанням. Якщо проаналізувати дані за останні 5 років, то можна сказати, що процес має позитивну зростаючу тенденцію. Ми бачимо зростання на 30 % – у 2017, на 33 % – у 2018. У 2019 році порівняно з 2018 роком обсяг безготівкових операцій, пов'язаних із платіжними картками, збільшився на 35,6 % до 4 млрд 167,1 млн шт. (82,4 % від загальної кількості), а у 2020 році кількість безготівкових операцій картками зросла на 25 % – до 5 млрд 211,2 млн одиниць порівняно з 2019 р. В результаті цього кількість операцій з готівкою у 2020 році зменшилась на 11,7 % [2].

Якщо аналізувати 2021 рік, то кількість операцій зросла до 7 млрд 817 млн шт., що на 30 % більше, ніж у 2020 році, а сума операцій збільшилась на 28,6 % порівняно з попереднім роком. Співвідношення безготівкових та готівкових операцій по сумі було 60,8 % та 39,2 % відповідно. Обсяг безготівкових операцій, пов'язаних із платіжними картками, збільшився на 35 % і становив 7 млрд 40 млн штук, а їх сума зросла на 40 %, становлячи 3 трлн 9 млрд грн.

У період 2015–2018 рр. ми бачимо тенденцію переважання по сумі готівкових операцій з платіжними картками над безготівковими. Проте у 2019 році ця тенденція змінюється: переважання безготівкових операцій на 1,12 % над готівковими. У 2020 та 2021 роках ця тенденція продовжується і відсоток розриву набагато більший.

Щодо загальної кількості платіжних карток можна сказати, що у 2020 році вона становила 73,4 млн шт., що на 8 % більше, якщо порівнювати з 2019 роком, а у 2021 році – 89,1 млн шт., що на 21 % більше, ніж у 2020 році. І 50 % цих карток – це безконтактні та токенизовані картки, хоча у 2020 році цей відсоток ще був 40 %.

Картки, емітовані українськими банками на 01.01.2020 року, сягнула 68,9 млн шт., що на 16 % більше, ніж у 2018 році, і на 8 % більше, ніж у 2019 році. З них активними є 40,4 млн шт. (61,2 % емітованих карток). У 2021 році кількість карток зросла до 89,5 млн шт., а кількість активних карток досягла 46 млн шт.

Лідерами за емісією карток у 2020 році є АТ КБ «ПриватБанк» (46,8 % усіх емітованих карток), АТ «Ощадбанк» (18,4 %) та АТ «УНІВЕРСАЛ БАНК» (6,0 %). Свої лідируючі позиції вони зберігають і у 2021 році [1].

Одним із стимулів розвитку операцій з платіжними картками є покращення платіжної інфраструктури. Кількість платіжних терміналів за період 2016–2021 рр. зросла у 2,7 рази – з 174,3 тис. шт. до 472,8 тис. шт. Якщо говорити про 2021 рік, то кількість платіжних терміналів порівняно з 2018 роком збільшилась на 12,3 %. А майже 90 % усіх терміналів – це безконтактні термінали. Можна помітити, що в період останніх трьох років спостерігається поступове зменшення банківських пристроїв (банкоматів, ПТКС та платіжних на терміналів) – на 8 %.

Якщо робити приблизний прогноз щодо ринку платіжних карток на 2022 рік, то можна сказати, що кількість карток та операцій з ними разуче зросте. Ця ситуація насамперед пов'язана із так званим «валютним туризмом». Проте співвідношення готівкових та безготівкових операцій з платіжними картками значно погіршиться, адже «валютний туризм» передбачає безпосереднє зняття готівкової іноземної валюти за кордоном з українських карток з метою спекуляції на різницях карткового та комерційних курсів.

Перевагами розширення операцій банків з платіжними картками є наступні: звуження сфери готівкового обороту і розширення безготівкового обороту, стимулювання економічних процесів, зростання податкових надходжень в бюджет, підвищення конкурентоздатності банківського ринку в Україні [3].

Розвиток операцій банків з платіжними картками до належного рівня допоможе збалансувати структури грошової маси та зменшить обсяг готівки в обігу, пригальмує темпи інфляції. Саме тому усім банкам необхідно попрацювати над усуненням

ряду технічних проблем, які пов'язані із використанням платіжних карток, що підвищить їх привабливість для користувачів.

Орієнтація на інтенсивне використання платіжних карток є пріоритетом економіки усіх світових економік, незалежно від їх політичних систем чи уряду.

Список використаних джерел

1. Загальні показники розвитку ринку платіжних карток в Україні. Національний банк України. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=79219 (дата звернення: 31.10.2022).

М. Є. Рогоза, д. е. н., професор, заслужений діяч науки і техніки України;

А. І. Євтух, аспірант

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки та торгівлі»

ORCID 0000-0001-6106-150X

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ОБ'ЄКТОМ НА ОСНОВІ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Процеси впровадження стратегій інноваційної моделі розвитку суб'єктів економічної діяльності є достатньо складними та залишається актуальними практично у всі періоди впливу науково-технічних революцій на стан та формування науково-технологічного потенціалу будь-якого економічного об'єкта. Вплив досягнень пов'язаних із розвитком науково-технологічного потенціалу економічного об'єкта дослідниками та практиками пов'язується із заходами, що вживаються в частині розвитку інноваційної діяльності, які спрямовані на підвищення інноваційної активності на підставі дієвих механізмів упровадження наукових і науково-технічних результатів в практику [1]. Проблеми забезпечення необхідного рівня конкурентоспроможності будь-якого економічного об'єкта пов'язуються із використанням нових технологій, сучасного устаткування для створення якісної продукції [1]. Погоджуючись з тим, що технологічний фактор залишається одним із головних в системі

Наукове видання

**ЕКОНОМІКА СЬГОДНІ:
ПРОБЛЕМИ МОДЕЛЮВАННЯ
ТА УПРАВЛІННЯ**

**МАТЕРІАЛИ
XII Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції**

Дизайн обкладинки *Т. А. Маслак*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 13,7.
Зам. № 247/2036.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.